

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 1. marca 2018 *

„Predhodno odločanje – Javna naročila – Direktiva 2004/18/ES – Postopek za oddajo javnega naročila za storitve kmetijskega svetovanja – Obstoje javnega naročila – Sistem naročanja storitev, ki omogoča, da je izvajalec vsak gospodarski subjekt, ki izpolnjujejo vnaprej določene pogoje – Sistem, ki pozneje ni odprt za druge gospodarske subjekte“

V zadevi C-9/17,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Korkein hallinto-oikeus (vrhovno upravno sodišče, Finska) z odločbo z dne 22. decembra 2016, ki je na Sodišče prispela 9. januarja 2017, v postopku, ki ga je sprožila

Maria Tirkkonen,

ob udeležbi

Maaseutuvirasto,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi L. Bay Larsen, predsednik senata, J. Malenovský, M. Safjan, D. Šváby (poročevalec) in M. Vilaras, sodniki,

generalni pravobranilec: M. Campos Sánchez-Bordona,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za M. Tirkkonen A. Kuusniemi-Laine, odvetnica,
- za finsko vlado S. Hartikainen, agent,
- za Evropsko komisijo A. Tokár in I. Koskinen, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 13. decembra 2017

izreka naslednjo

* Jezik postopka: finščina.

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 1(2)(a) Direktive 2004/18/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004 o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil gradenj, blaga in storitev (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 7, str. 132).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru postopka, ki ga je sprožila Maria Tirkkonen v zvezi s tem, da je Maaseutuvirasto (agencija za podeželje, Finska, v nadaljevanju: agencija) zavrnila ponudbo, ki jo je navedena oseba predložila, da bi lahko bila izbrana kot svetovalka za področje „Rejne živali, zdravstveni načrti“ v okviru sistema „Neuvo 2020 – Maatilojen neuvontajärjestelmä“ (Neuvo 2020 – Sistem kmetijskega svetovanja) (v nadaljevanju: sistem kmetijskega svetovanja Neuvo 2020).

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2004/18

- 3 Člen 1 Direktive 2004/18, naslovljen „Definicije“, med drugim določa:

„[...]

2.

- (a) ‚Javna naročila‘ so proti plačilu pisno sklenjene pogodbe med enim ali več gospodarskimi subjekti ter enim ali več naročniki, katerih predmet je izvedba gradenj, dobav blaga ali izvajanje storitev v skladu s pomenom iz te direktive.

[...]

5. ‚Okvirni sporazum‘ je sporazum med enim ali več naročniki in enim ali več ekonomskimi subjekti, katerega predmet je določitev pogojev, s katerimi se urejajo naročila, ki jih je treba oddati med posameznim obdobjem, zlasti v zvezi s ceno in, če je to primerno, predvideno količino.

[...]“

- 4 Člen 32 navedene direktive v zvezi z „[o]kvirni[mi] sporazumi“ določa zlasti:

„[...]

2. Za namen sklenitve okvirnega sporazuma morajo naročniki upoštevati postopkovna pravila iz te direktive za vse faze do oddaje naročil na podlagi tega sporazuma. Stranke okvirnega sporazuma se morajo izbrati ob uporabi meril za ocenjevanje v skladu s členom 53.

Naročila na podlagi okvirnega sporazuma se morajo oddati v skladu s postopki iz odstavkov 3 in 4. Ti postopki se lahko uporabijo le med naročniki in gospodarskimi subjekti, ki so prvotne stranke okvirnega sporazuma.

Pri oddaji naročil na podlagi okvirnega sporazuma stranke v nobenem primeru ne smejo bistveno spreminjati pogojev iz tega okvirnega sporazuma, zlasti ne v primeru iz odstavka 3.

[...]

4. Kadar se okvirni sporazum sklene z večjim številom gospodarskih subjektov, morajo biti slednji vsaj trije, v kolikor je število gospodarskih subjektov, ki izpolnjujejo pogoje za udeležbo zadostno in/ali je dovolj sprejemljivih ponudb za uporabo meril za ocenjevanje.

Naročila na podlagi okvirnih sporazumov, sklenjenih z večjim številom gospodarskih subjektov, se lahko oddajo bodisi:

- ob uporabi pogojev iz okvirnega sporazuma brez ponovnega poziva strankam okvirnega sporazuma, da predložijo ponudbe za vsako posebno naročilo ali,
- če vsi pogoji niso določeni v okvirnem sporazumu, kadar stranke okvirnega sporazuma ponovno medsebojno konkurirajo na podlagi istih in po potrebi bolj natančno izoblikovanih pogojev ter, če je to primerno, drugih pogojev iz specifikacij okvirnega sporazuma – v skladu z naslednjim postopkom:
 - (a) za vsako naročilo, ki ga je treba oddati, se naročniki morajo v pisni obliki posvetovati z gospodarskimi subjekti, ki so sposobni izvesti naročilo;
 - (b) naročniki morajo določiti rok, ki je dovolj dolg, da omogoča ponudnikom predložitev ponudb za vsako posebno naročilo, upoštevajoč dejavnike, kot so zapletenost predmeta naročila in čas, ki je potreben za pošiljanje ponudb;
 - (c) ponudbe se morajo predložiti v pisni obliki, s tem da mora njihova vsebina ostati zaupna do izteka roka, določenega za odgovor;
 - (d) naročniki morajo oddati vsako naročilo ponudniku, ki je predložil najboljšo ponudbo na podlagi meril za ocenjevanje iz specifikacij okvirnega sporazuma.“

Uredba (EU) št. 1305/2013

- 5 Člen 15 Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 (UL 2013, L 347, str. 487) v zvezi s „službami za svetovanje, službami za pomoč pri upravljanju kmetij in službami za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah“ v odstavku 3 določa:

„Organi ali subjekti, izbrani za zagotavljanje svetovanja, imajo ustrezne vire v obliki osebja, ki se redno usposablja in je kvalificirano, izkušnje s svetovanjem in zanesljivost na področjih, v zvezi s katerimi svetujejo. Upravičenci v okviru tega ukrepa so izbrani na podlagi razpisa za zbiranje predlogov. Izbirni postopek se vodi skladno z zakonodajo o javnih naročilih ter je odprt za javne in zasebne organe. Je objektivni in zagotavlja izločitev ponudnikov, pri katerih obstaja navzkrižje interesov.

[...]“

Uredba (EU) št. 1306/2013

- 6 Člen 12(1) Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o financiranju, upravljanju in spremljanju skupne kmetijske politike in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 352/78, (ES) št. 165/94, (ES) št. 2799/98, (EC) No 814/2000, (ES) št. 1290/2005 in (ES) št. 485/2008 (UL 2013, L 347, str. 549, in popravek v UL 2016, L 130, str. 5) določa:

„Države članice vzpostavijo sistem svetovanja upravičencem glede upravljanja z zemljišči in upravljanja s kmetijskimi gospodarstvi (v nadaljnjem besedilu: sistem kmetijskega svetovanja) [...]“

- 7 Člen 13 navedene uredbe, naslovljen „Posebne zahteve za sistem kmetijskega svetovanja“, v odstavku 1 določa:

„Države članice zagotovijo, da so svetovalci, ki delajo v sistemu kmetijskega svetovanja, ustrezno kvalificirani in se redno usposablajo.“

Izvedbena uredba (EU) št. 808/2014

- 8 Člen 7 Izvedbene uredbe Komisije (EU) št. 808/2014 z dne 17. julija 2014 o določitvi pravil za uporabo Uredbe št. 1305/2013 (UL 2014, L 227, str. 18), ki se nanaša na „izbor organov ali subjektov, ki ponujajo storitve svetovanja“, določa:

„Razpisi za zbiranje predlogov iz člena 15(3) Uredbe (EU) št. 1305/2013 spoštujejo veljavna pravila Unije in nacionalna pravila o javnih naročilih. Pri teh razpisih se ustrezno upošteva, v kolikšni meri vlagatelj izpolnjuje kvalifikacije iz navedenega člena.“

Direktiva 2014/24/EU

- 9 Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18 (UL 2014, L 94, str. 65) je v skladu s svojim členom 91, prvi odstavek, razveljavila Direktivo 2004/18 z učinkom od 18. aprila 2016.

Finsko pravo

- 10 Direktiva 2004/18 je bila v finsko pravo prenesena z laki julkisista hankinnoista (348/2007) (zakon o javnem naročanju (348/2007)) (v nadaljevanju: zakon o javnem naročanju).
- 11 Poleg tega člen 45(1) laki maatalouden tukien toimeenpanosta (192/2013) (zakon o izvajanju pomoči v kmetijstvu (192/2013)) v različici, ki se uporabi za spor o glavni stvari, določa, da so svetovalci izbrani ob upoštevanju določb zakona o javnem naročanju ter da so izbrani in potrjeni za določeno obdobje, ki se konča z iztekom programa za razvoj podeželja celinske Finske za obdobje 2014–2020. Iz člena 45(2) tega zakona izhaja, da mora imeti svetovallec, da ga je mogoče izbrati in potrditi, zadostno strokovno znanje glede na kakovost in obseg storitve svetovanja ter da mora poleg tega izpolnjevati pogoje glede sposobnosti iz člena 46 navedenega zakona.
- 12 Člen 45(3) tega zakona svetovalcu nalaga dolžnost ohranjanja in izpopolnjevanja strokovnega znanja, ki se zahteva za kmetijsko svetovanje.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 13 Iz predložitvene odločbe je razvidno, da je Republika Finska uvedla program za razvoj podeželskega območja celinske Finske za obdobje 2014–2020, za katerega je agencija z obvestilom o javnem naročilu, objavljenim 16. septembra 2014, začela postopek javnega razpisa za sklenitev pogodb o storitvah svetovanja v okviru sistema kmetijskega svetovanja Neuvo 2020 za obdobje od 1. januarja 2015 do 31. decembra 2020.
- 14 Za opravljanje storitev svetovanja iz postopka v glavni stvari veljajo pogoji, določeni v osnutku okvirnega sporazuma, ki je priložen javnemu razpisu.

- 15 Storitve svetovanja, na katere se nanaša navedeno obvestilo o javnem naročilu, so namenjene kmetom in drugim upravljavcem zemljišč, ki so sklenili okoljski sporazum o izplačilu okoljskih nadomestil. Kmetje, ki izpolnjujejo ta pogoj in želijo koristiti svetovanje, se lahko obrnejo na svetovalca, ki je del sistema kmetijskega svetovanja Neuvo 2020, po lastni izbiri. Ta svetovalec nato prejme plačilo za opravljeno delo po urni postavki brez davka na dodano vrednost (DDV), ki ga izplača agencija, kmetu pa je naloženo le plačilo DDV.
- 16 Agencija je, da bi omogočila izbor izvajalcev storitev kmetijskega svetovanja, v skladu z zahtevami iz člena 15(3) Uredbe št. 1305/2013 in člena 13(1) Uredbe št. 1306/2013 od kandidatov, ki želijo biti izbrani v tem okviru, zahtevala, da dokažejo, da so kot svetovalci na področjih, na katerih nameravajo zagotavljati svetovanje, usposobljeni, da se redno izobražujejo in da imajo izkušnje.
- 17 Agencija je, kot navaja predložitveno sodišče, najprej 18. decembra 2014 sprejela odločbo o pogojni oddaji naročila (v nadaljevanju: sporna odločba), s katero so bili izbrani vsi svetovalci, ki so kandidirali ter izpolnjevali merila glede sposobnosti in minimalne zahteve, določene v javnem razpisu in njegovih prilogah. Agencija je nato z odločbo o dokončni oddaji naročila izbrala tiste od teh kandidatov, ki so uspešno opravili preizkus, določen v prilogi k javnemu razpisu.
- 18 M. Tirkkonen ni bilo med svetovalci, ki so bili pogojno izbrani s sporno odločbo, ker ni izpolnila točke 7 obrazca iz javnega razpisa, naslovljene „Skladnost ponudbe s formalnimi zahtevami in javnim razpisom“, v kateri mora izvajalec navesti, ali sprejema podrobna pravila iz osnutka okvirnega sporazuma, ki je priložen javnemu razpisu, tako da odkljuka polje „da“ ali polje „ne“. Ker je bilo treba podrobna pravila iz osnutka okvirnega sporazuma nujno sprejeti, je agencija s sporno odločbo kandidaturo M. Tirkkonen zavrnila in ji ni dovolila, da bi svojo ponudbo prilagodila, tako da bi odkljukala polje „da“ v točki 7 tega obrazca.
- 19 M. Tirkkonen je nato navedeno odločbo izpodbijala pred markkinaoikeus (sodišče za gospodarske spore, Finska), da bi ji bila priznana pravica do dopolnitve svoje razpisne dokumentacije in izpolnitve točke 7 navedenega obrazca. V zvezi s tem je trdila, da je zadevni javni razpis iz postopka v glavni stvari sistem odobritve in da zato ni zajet s pojmom javnega naročila. Zato je trdila, da bi ji moralo biti dovoljeno, da svojo ponudbo dopolni.
- 20 Ker je bila njena tožba s sodbo z dne 7. septembra 2015 zavrnjena, je M. Tirkkonen vložila pritožbo pri Korkein hallinto-oikeus (vrhovno upravno sodišče, Finska).
- 21 Predložitveno sodišče se sprašuje, ali se za spor o glavni stvari uporabi zakon o javnem naročanju, ker iz sodbe z dne 2. junija 2016, Falk Pharma (C-410/14, EU:C:2016:399), izhaja, da je izbira ponudbe in torej uspešnega ponudnika element, ki je neločljivo povezan s pojmom „javno naročilo“ v smislu člena 1(2)(a) Direktive 2004/18. Ker pa so morali ponudniki, preden jim je bilo dokončno dovoljeno, da pristopijo k okvirnemu sporazumu, ki je bil priložen javnemu razpisu, opraviti preizkus, določen v javnem razpisu, predložitveno sodišče poudarja, da bi lahko bile te zahteve odločilne značilnosti v smislu sodbe z dne 26. marca 2015, Ambisig (C-601/13, EU:C:2015:204, točki 31 in 32), zaradi česar bi bila z njimi utemeljena opredelitev kot „javno naročilo“ v smislu člena 1(2)(a) Direktive 2004/18.
- 22 Predložitveno sodišče pa kljub temu na eni strani ugotavlja, da z javnim razpisom iz postopka v glavni stvari niso določena merila za oddajo, na podlagi katerih bi bile ponudbe med seboj primerjane, in na drugi strani, da agencija ponudb ni niti ocenila niti med seboj primerjala. Tako naj bi bilo po mnenju predložitvenega sodišča vsem ponudnikom, ki so izpolnjevali zahteve iz tega javnega razpisa in ki so opravili preizkus, določen v prilogi k navedenemu javnemu razpisu, dovoljeno, da pristopijo k okvirnemu sporazumu.
- 23 Predložitveno sodišče pa poudarja, da je število izvajalcev storitve, ki jim je dovoljen pristop k okvirnemu sporazumu, čeprav ni vnaprej omejeno v specifikaciji, v praksi omejeno zaradi obveznosti izpolnjevanja navedenih zahtev.

- 24 Predložitveno sodišče poleg tega navaja, da se je posebnost sistema dovoljenj, glede katerega je bila izdana sodba z dne 2. junija 2016, Falk Pharma (C-410/14, EU:C:2016:399), nanašala na to, da je bil stalno odprt za zainteresirane gospodarske subjekte v celotnem obdobju njegove veljavnosti, kar je zadostovalo za razlikovanje tega sistema od okvirnega sporazuma v smislu Direktive 2004/18. V obravnavanem primeru pa naj se izvajalec storitve svetovanja v sistem kmetijskega svetovanja Neuvo 2020 ne bi več mogel vključiti, potem ko je agencija sprejela odločbo o dokončni oddaji naročila, kar naj bi omejevalo število gospodarskih subjektov, ki lahko ponujajo storitve svetovanja.
- 25 V teh okoliščinah je Korkein hallinto-oikeus (vrhovno upravno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba člen 1(2)(a) Direktive 2004/18/ES razlagati tako, da opredelitev ‚javnega naročila‘ v smislu te direktive obsega sistem,

- s katerim namerava javni organ za vnaprej omejeno obdobje pridobivati storitve na trgu tako, da pod pogoji iz okvirnega sporazuma, ki je priložen javnemu razpisu, sklene pogodbe z vsemi gospodarskimi subjekti, ki izpolnjujejo zahteve glede usposobljenosti ponudnika in ponujene storitve, ki so določene v razpisni dokumentaciji, in opravijo preizkus, ki je podrobneje opisan v javnem razpisu, in
- v katerega se med veljavnostjo pogodbe ni več mogoče vključiti?“

Vprašanje za predhodno odločanje

- 26 Predložitveno sodišče s svojim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 1(2)(a) Direktive 2004/18 razlagati tako, da je treba sistem kmetijskega svetovanja, kot je ta v postopku v glavni stvari, s katerim javni organ izbere vse gospodarske subjekte, če izpolnjujejo zahteve glede sposobnosti, ki so določene z javnim razpisom, in če so opravili preizkus, določen v navedenem javnem razpisu, ne sprejme pa nobenega novega gospodarskega subjekta v obdobju omejene veljavnosti tega sistema, opredeliti kot javno naročilo v smislu te direktive.
- 27 Najprej je treba poudariti, da je razlaga Direktive 2004/18, ker je bila razveljavljena po sprejetju sporne odločbe, še vedno potrebna, da lahko predložitveno sodišče odloči o sporu o glavni stvari.
- 28 Kot je poudarila Evropska komisija, se v okviru sistema kmetijskega svetovanja sklepajo odplačne pogodbe med javnim subjektom, ki je lahko naročnik v smislu Direktive 2004/18, in gospodarskimi subjekti, katerih predmet je zagotavljanje storitev, kar ustreza opredelitvi pojma „javno naročilo“ v členu 1(2)(a) te direktive.
- 29 Vendar je treba opozoriti, da je bil cilj Direktive 2004/18 izključiti nevarnost, da se nacionalnim ponudnikom ali kandidatom daje prednost v katerem koli postopku oddaje naročila, ki ga izvedejo naročniki. Ta nevarnost pa je tesno povezana z izključnostjo, ki bo zagotovljena z oddajo obravnavanega naročila gospodarskemu subjektu, katerega ponudba bo izbrana, ali gospodarskim subjektom, katerih ponudbe bodo izbrane v primeru okvirnega sporazuma, kar je cilj postopka oddaje javnega naročila (glej v tem smislu sodbo z dne 2. junija 2016, Falk Pharma, C-410/14, EU:C:2016:399, točki 35 in 36).
- 30 Sodišče je v zvezi s tem že poudarilo, da je izbira ponudbe in torej uspešnega ponudnika element, ki je neločljivo povezan z okvirom javnih naročil, kot je določen s to direktivo, in zato s pojmom „javno naročilo“ v smislu člena 1(2)(a) te direktive (glej v tem smislu sodbo z dne 2. junija 2016, Falk Pharma, C-410/14, EU:C:2016:399, točka 38).

- 31 Iz tega izhaja, da nedoločitev gospodarskega subjekta, ki mu bo zagotovljena izključnost naročila, povzroči, da ravnanja tega naročnika ni treba omejiti s podrobnimi pravili Direktive 2004/18 tako, da se mu prepreči oddaja naročila z dajanjem prednosti nacionalnim gospodarskim subjektom (glej v tem smislu sodbo z dne 2. junija 2016, Falk Pharma, C-410/14, EU:C:2016:399, točka 37).
- 32 V obravnavanem primeru je treba torej ugotoviti, ali je agencija izbrala ponudbo izmed vseh tistih, ki so izpolnjevale pogoje, ki jih je določila v svojem javnem razpisu.
- 33 V zvezi s tem je iz predložitvene odločbe razvidno, da želi agencija ustanoviti velik „fond“ svetovalcev, ki morajo izpolnjevati nekatere pogoje. Ker pa agencija izbere vse kandidate, ki izpolnjujejo te zahteve, je jasno razvidno, kot je generalni pravobranilec poudaril v točki 39 sklepnih predlogov, da ne opravi nobene izbire med dopustnimi ponodbami in da zgolj zagotavlja, da so izpolnjena merila glede kakovosti.
- 34 Te presoje ni mogoče izpodbiti s tem, da je dostop do sistema kmetijskega svetovanja iz postopka v glavni stvari, kot je razvidno iz predložitvene odločbe, omejen na predhodno obdobje, ki se izteče ob izvedbi preizkusa ali najpozneje ob objavi odločbe o dokončni oddaji naročila, in da se zato svetovalka, kot je M. Tirkkonen, v navedeni sistem kmetijskega svetovanja ne more vključiti.
- 35 Kot je namreč generalni pravobranilec poudaril v točkah 51 in 52 sklepnih predlogov, to, da sistem kmetijskega svetovanja, kot je ta v postopku v glavni stvari, za razliko od okoliščin, v zvezi s katerimi je bila izdana sodba z dne 2. junija 2016, Falk Pharma (C-410/14, EU:C:2016:399), ni stalno odprt za vse zainteresirane gospodarske subjekte, ni upoštevno. V obravnavanem primeru se odločilni element nanaša na to, da naročnik ni navedel nobenega merila za oddajo naročila, katerega namen bi bil omogočiti primerjavo in razvrstitev dopustnih ponodb. Ob neobstoju tega elementa, ki je, kot izhaja iz točke 38 sodbe z dne 2. junija 2016, Falk Pharma (C-410/14, EU:C:2016:399), neločljivo povezan z okvirom javnih naročil, sistem kmetijskega svetovanja, kot je ta v postopku v glavni stvari, ne more biti javno naročilo v smislu člena 1(2)(a) Direktive 2004/18.
- 36 Poleg tega je treba opozoriti, da je treba tudi v primeru, da se preverjanje sposobnosti ponudnikov in oddaja naročila opravita hkrati, ta postopka šteti za ločena postopka, za katera veljajo različna pravila (glej v tem smislu sodbo z dne 20. septembra 1988, Beentjes, 31/87, EU:C:1988:422, točka 15 in 16, ter z dne 24. januarja 2008, Lianakis in drugi, C-532/06, EU:C:2008:40, točka 26).
- 37 Zato meril, katerih namen ni, da se opredeli ekonomsko najugodnejša ponudba, so pa bistveno povezana s presojo sposobnosti ponudnikov za izvedbo zadevnega naročila, ni mogoče opredeliti kot „merila za oddajo“. Merila, ki se nanašajo zlasti na izkušnje, usposobljenost in sredstva, ki lahko zagotavljajo pravilno izvedbo zadevnega naročila, so bila upoštevana kot del sposobnosti ponudnikov za izvedbo tega naročila, in ne kot „merila za oddajo“, tudi če jih je naročnik tako opredelil (glej v tem smislu sodbo z dne 24. januarja 2008, Lianakis in drugi, C-532/06, EU:C:2008:40, točki 30 in 31).
- 38 Nazadnje, na to ugotovitev nikakor ne vpliva rešitev iz sodbe z dne 26. marca 2015, Ambisig (C-601/13, EU:C:2015:204, točke od 31 do 34), v kateri je Sodišče v bistvu poudarilo, da so sposobnosti in izkušnje članov ekipe, zadolžene za izvedbo javnega naročila, v obvestilu o javnem naročilu ali specifikaciji lahko navedene kot merilo za oddajo, ker je lahko kakovost izvedbe javnega naročila odločilno odvisna od poklicnih odlik oseb, zadolženih za izvedbo tega naročila, pri čemer te odlike sestavljajo njihove poklicne izkušnje in izobrazba, zlasti kadar je storitev, ki je predmet naročila, intelektualne narave in gre za storitve izobraževanja in svetovanja.
- 39 To presojo pa je treba razumeti ob upoštevanju okoliščin v zadevi, v kateri je bila izdana ta sodba, namreč ob upoštevanju, da je naročnik izbral ponudbo, ki jo je nameraval izbrati izmed več dopustnih ponodb. Naročnik je s tem za razliko od zadeve iz postopka v glavni stvari v zadevi, v kateri je bila izdana sodba z dne 26. marca 2015, Ambisig (C-601/13, EU:C:2015:204, točke 11, 13 in od 28 do 34),

opravi dejansko primerjavo dopustnih ponudb, da bi opredelil ekonomsko najugodnejšo ponudbo. V zadnjenavedeni zadevi so bile namreč izkušnje predlagane tehnične skupine značilnost, ki je neločljivo povezana s ponudbo, in ne zgolj merilo za presojo sposobnosti ponudnikov.

- 40 Iz zgoraj navedene presoje izhaja, da zahteve iz javnega razpisa, ki ga je objavila agencija, ne morejo biti merila za oddajo v smislu Direktive 2004/18.
- 41 Glede na vse navedeno je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 1(2)(a) Direktive 2004/18 razlagati tako, da sistem kmetijskega svetovanja, kot je ta v postopku v glavni stvari, s katerim javni organ izbere vse gospodarske subjekte, ki izpolnjujejo zahteve glede sposobnosti, določene z javnim razpisom, in ki so opravili preizkus, določen v navedenem javnem razpisu, tudi če v obdobju omejene veljavnosti tega sistema ni mogoče sprejeti nobenega novega gospodarskega subjekta, ni javno naročilo v smislu te direktive.

Stroški

- 42 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

Člen 1(2)(a) Direktive 2004/18/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004 o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil gradenj, blaga in storitev je treba razlagati tako, da sistem kmetijskega svetovanja, kot je ta v postopku v glavni stvari, s katerim javni organ izbere vse gospodarske subjekte, ki izpolnjujejo zahteve glede sposobnosti, določene z javnim razpisom, in ki so opravili preizkus, določen v navedenem javnem razpisu, tudi če v obdobju omejene veljavnosti tega sistema ni mogoče sprejeti nobenega novega gospodarskega subjekta, ni javno naročilo v smislu te direktive.

Podpisi